

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Listopad 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. W relacjach Japonii z Białorusią należy odnotować coraz aktywniejsze działania na szczeblu regionalnym w tym współpracę miast,
- b. Dyplomacja amerykańska poszukuje nawiązania kontaktów z Moskwą co miałyby umożliwić koordynowanie działań w sprawie przyszłego kompleksu bezpieczeństwa w regionie,
- c. Zmiana polityki japońskiej względem zakończenia sporu z Rosją może przynieść zakończenie sporu terytorialnego pod warunkiem, że Tokio zgodzi się na pozostawienie dwóch większych wysp pod rządami Rosji

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

7-8 listopada: ambasador Białorusi odbył wizytę roboczą do prefektury Miyagi.

Ambasador Białorusi Ruslan Esin spotkał się z burmistrzem miasta Shiroishi Yamadą Yuichim. Obie strony omówiły plany dalszej współpracy, w tym organizację wizyty delegacji Regionalnego Komitetu Wykonawczego Mińska do Japonii. Białoruski dyplomata spotkał się także z władzami lokalnymi miast Shibata i Taiwa oraz członkami Stowarzyszenia Miyagi-Białoruś. Następnego dnia ambasador Białorusi został zaproszony przez rektora Uniwersytetu Sendai, który od 2002 roku współpracuje z Państwowym Uniwersytetem Kultury Fizycznej na Białorusi. Obie strony omówiły możliwości zorganizowania na Białorusi szkoleń dla specjalistów w zakresie rehabilitacji. Podczas wizyty w prefekturze Miyagi ambasador Ruslan Esin uczestniczył także w różnych spotkaniach z regionalnymi środowiskami biznesowymi, aby omówić możliwości nawiązania współpracy z białoruskimi partnerami.

9 listopada: perspektywy bilateralnej współpracy w dziedzinie prawa zostały omówione przez Japonię i Rosję. Ambasador Rosji Michaił Galuzin został zaproszony przez ministra sprawiedliwości Japonii Yamashitę Takashiego. Obie strony omówiły szeroki zakres zagadnień związanych z rozwojem dwustronnej współpracy międzyresortowej w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości. Rozmawiano także na temat Międzynarodowego Forum Prawnego w Petersburgu w kontekście możliwego uczestnictwa Japonii. Tego samego dnia ambasador Rosji został zaproszony do siedziby Japońskiego Stowarzyszenia Arbitralnego, gdzie odbyła się dyskusja na temat perspektyw bilateralnej współpracy w dziedzinie prawoznawstwa.

12 listopada: Japonia i Rosja rozpoczęły realizację wspólnego projektu w obszarze walki z narkotykami. W Wiedniu odbyła się ceremonia inicjująca wspólny

projekt Rosji, Japonii oraz Biura Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przystępczości. W ramach projektu w Afganistanie powstanie centrum kynologiczne oraz treningowe, które ma przygotować psy wykorzystywane do tropienia narkotyków. Przedsięwzięcie zostało sfinansowane przez Japonię, natomiast Rosja jest odpowiedzialna za szkolenie personelu. Decyzja o implementacji projektu została podjęta przez prezydenta Władimira Putina i premiera Abe Shinzo we wrześniu 2017 roku w trakcie Wschodniego Forum Gospodarczego we Władywostoku.

12 listopada: biuro reprezentacyjne Rosatom zostało otwarte w Tokio. Ambasador Rosji Michaił Galuzin uczestniczył w otwarciu tokijskiego biura Rosyjskiej Państwowej Korporacji Energii Jądrowej (Rosatom). W przemówieniu szef misji dyplomatycznej zauważył, że biuro reprezentacyjne daje możliwości dalszego rozszerzania relacji między Moskwą i Tokio w obszarze bezpieczeństwa energetycznego i pokojowego wykorzystania energii atomowej. Ambasador ocenił również rozwój stosunków japońsko-rosyjskich jako stabilny i zgodny z kierunkiem wypracowanym przez prezydenta Władimira Putina i premiera Abe Shinzo.

14 listopada: Białoruś wyraziła zainteresowanie nawiązaniem współpracy z jedną z największych grup bankowych w Japonii. Ambasador Ruslan Esin spotkał się z przedstawicielami Sumitomo Mitsui Banking Corporation. Podczas spotkania dyplomata zaprezentował białoruskie projekty inwestycyjne. Ponadto obie strony omówiły perspektywy współpracy między obydwojma państwami w sektorze bankowym.

14 listopada: Rosja i Japonia uzgodniły przyspieszenie negocjacji w sprawie traktatu pokojowego. Prezydent Władimir Putin i premier Abe Shinzo spotkali się podczas szczytu Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) w Singapurze. Obie strony zgodziły się przyspieszyć negocjacje w sprawie traktatu pokojowego, który ma zostać oparty o wspólną deklarację Japonii i ZSRR z 1956 roku. W tym celu premier Abe na początku przyszłego roku ma udać się do Rosji. Obie strony wyraziły nadzieję, że poprzez traktat pokojowy uda się zakończyć konflikt terytorialny o Kuryle Południowe. Ponadto uzgodniono, że prace nad wdrożeniem wspólnych projektów na wyspach będą kontynuowane w „formacie, który nie narusza stanowisk prawnych obu stron”. Prezydent Putin oraz premier Abe omówili także kwestie związane ze współpracą w zakresie bezpieczeństwa. Istotnym tematem spotkania była także sytuacja na Półwyspie Koreańskim. Obie strony zgodziły się blisko współpracować na rzecz denuklearyzacji KRLD.

15 listopada: współpraca między organami ustawodawczymi została omówiona przez Białoruś i Japonię. Ambasador Białorusi Ruslan Esin został zaproszony

przez przewodniczącego Izby Radców Date Chuichiego. Obie strony zgodziły się, co do potrzeby zintensyfikowania dialogu dwustronnego na najwyższym szczeblu. Ponadto omówiono rozwój interakcji między organami ustawodawczymi obu państw oraz możliwości współpracy w różnych dziedzinach.

19 listopada: komitety Rosji i Japonii do współpracy gospodarczej spotkały się w Tokio. W siedzibie japońskiej organizacji gospodarczej Keidanren odbyło się 15. posiedzenie japońsko-rosyjskich komitetów ds. współpracy gospodarczej. W spotkaniu uczestniczyli także ambasador Rosji Michał Galuzin, przewodniczący Rosyjskiego Związku Przemysłowców i Przedsiębiorców Aleksander Szokhin, minister gospodarki, handlu i przemysłu Japonii Seko Hiroshige oraz przewodniczący Japońsko-Rosyjskiego Komitetu ds. Współpracy Gospodarczej Asada Teruo. Podczas spotkania poruszono szeroki zakres kwestii związanych z rozwojem dwustronnej współpracy gospodarczej.

23 listopada: ministrowie spraw zagranicznych Japonii i Rosji spotkali się w Rzymie. Ministrowie Kono Taro oraz Siergiej Ławrow spotkali się podczas Dialogu Śródziemnomorskiego w Rzymie. W kwestii bilateralnych relacji obie strony omówiły możliwości rozwoju wymiany zasobów ludzkich po wprowadzeniu zmian w przepisach wizowych dla rosyjskich obywateli w październiku tego roku. Ponadto ministrowie dyskutowali nad sposobami zawarcia traktatu pokojowego w obliczu wyników szczytu japońsko-rosyjskiego w Singapurze, który odbył się wcześniej w tym miesiącu. Biorąc pod uwagę decyzję prezydenta Władimira Putina i premiera Abe Shinzo o przyspieszeniu negocjacji w tej sprawie, dyplomaci zgodzili się kontynuować pogłębioną dyskusję na szczeblu ministerialnym podczas kolejnego spotkania. W kwestii współpracy gospodarczej ustalono, że minister Kono Taro będzie przewodniczył posiedzeniu Międzyrządowej Komisji ds. Handlu i Gospodarki w grudniu tego roku. Podczas posiedzenia mają zostać omówione dalsze kroki w celu rozszerzenia współpracy w zakresie handlu i inwestycji.

27 listopada: Japonia powstrzymała się od krytyki Rosji w sprawie incydentu na Morzu Azowskim. Japonia wyraziła nadzieję, że „sytuacja się uspokoi” w odpowiedzi na pytanie o incydent na Morzu Azowskim. W obliczu krytyki działań rosyjskich przez Stany Zjednoczone i kraje europejskie, rząd Japonii postanowił zostać neutralny. Jednocześnie premier Abe Shinzo poinformował prezydenta Ukrainy Petro Poroszenko o poparciu integralności terytorialnej. Ponadto Tokio doceniło „wysiłki Ukrainy w walce z zewnętrznymi i wewnętrznymi wyzwaniem”, odnosząc się do reform, które na Ukrainie są realizowane także przy wsparciu Japonii.

28 listopada: współpraca w zakresie minimalizowania skutków katastrof została omówiona przez Japonię i Białoruś. Ambasador Białorusi Ruslan Esin został zaproszony przez ministra odbudowy Japonii Watanabe Hiromichiego. Podczas spotkania obie strony omówiły kwestie związane z koordynacją wspólnych działań w zakresie minimalizowania skutków klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka.

29 listopada: współpraca między miastami Mińsk i Sendai została omówiona w Tokio. Podczas prezentacji potencjału gospodarczego i kulturowego miasta Sendai w Tokio pracownicy Ambasady Białorusi spotkali się z burmistrzem stolicy prefektury Miyagi Kori Kazuko. Podczas spotkania omówiono dotychczasową współpracę międzyregionalną pomiędzy Mińskiem a Sendai oraz możliwości jej rozwoju.

30 listopada: perspektywy dalszego rozwoju współpracy międzyparlamentarnej zostały omówione przez Białoruś i Japonię. Ambasador Białorusi Ruslan Esin spotkał się z członkami międzyparlamentarnej grupy przyjaźni japońsko-białoruskiej oraz przedstawicielami Japońsko-Białoruskiego Stowarzyszenia Przyjaznego Dialogu. Spotkanie miało na celu omówienie perspektyw dalszych interakcji międzyparlamentarnych oraz rozwoju współpracy w obszarach kluczowych dla dwustronnych relacji między państwami.

1 grudnia: przywódcy Rosji i Japonii spotkali się na szczycie G20. Prezydent Władimir Putin i premier Abe Shinzo podczas szczytu G20 ponownie omówili ustalenia szczytu w Singapurze, który miał miejsce w listopadzie. Obie strony potwierdziły chęć przyspieszenia negocjacji w sprawie traktatu pokojowego, a także rozszerzenia współpracy w zakresie bezpieczeństwa.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

30 października – 1 listopada: dwustronna współpraca w obszarze sądownictwa została omówiona przez Pjongjang i Moskwę. Rosyjska delegacja, na czele której stanął przewodniczący Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej Wiaczesław Lebiediew odwiedziła Pjongjang z okazji 70. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych. Delegacja spotkała się z przewodniczącym Centralnego Sądu KRLD Kang Yun-sokiem. Obie strony spotkały się już po raz czwarty: wcześniej w latach 2004, 2015 i 2017. Moskwa i Pjongjang podsumowali dotychczasową współpracę, uznając częste wizyty za „stymulującą wymianę

doświadczeń”. Ponadto nakreślone zostały plany dotyczące rozwoju współpracy w przyszłości. Delegacja została przyjęta także przez przewodniczącego Prezydium Najwyższego Zgromadzenia Ludowego KRLD Kim Yong-nama. Strona północnokoreańska oceniła, że komunikacja między najwyższymi instytucjami sądowymi jest istotnym elementem współpracy między obydwojoma państwami.

7 listopada: Im Chong-il został mianowany wiceministrem spraw zagranicznych KRLD. Rosyjska Ambasada w Pjongjangu poinformowała, że dyrektor Pierwszego Departamentu ds. Europejskich Im Chong-il został mianowany na urząd wiceministra spraw zagranicznych. Ponadto Im będzie odpowiedzialny za politykę zagraniczną względem Rosji.

7 listopada: Rosja wyszła z inicjatywą omówienia sankcji wobec Pjongjangu na posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ. Rada Bezpieczeństwa ONZ na prośbę Moskwy ma spotkać się na niejawnym posiedzeniu, aby omówić sankcje nałożone na Koreę Północną. Prośba o konsultacje została wystosowana przez Rosję tego samego dnia, kiedy prezydent Donald Trump oznajmił, że „nie ma pośpiechu” w kwestii rozwiązania problemu północnokoreańskich zbrojeń. Ponadto planowane na listopad spotkanie przedstawicieli Waszyngtonu i Pjongjangu zostało przesunięte. Podczas konsultacji Rosja z poparciem Chin może zaproponować złagodzenie sankcji wobec Pjongjangu w celu przyspieszenia procesu denuklearyzacji.

7 listopada: ambasador Rosji został zaproszony przez przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Republiki Korei. Ambasador Rosji Andrei Kulik spotkał się z przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego Moon Hee-sanem, a także przewodniczącym parlamentarnej grupy ds. relacji z Rosją Chu Mi-e. Podczas spotkania obie strony wyraziły zadowolenie obecną dynamiką relacji międzyparlamentarnych. Zauważono, że w tej kwestii niezwykle istotna była wizyta w październiku tego roku przewodniczącej Rady Federacji Rosyjskiej Walentyny Matwienko w Seulu.

9 listopada: Waszyngton poszukiwał wsparcia Moskwy w rozwiązaniu problemu denuklearyzacji KRLD. Z inicjatywy strony amerykańskiej specjalny przedstawiciel Departamentu Stanu ds. Korei Północnej Stephen Biegun skontaktował się z wiceministrem spraw zagranicznych Federacji Rosyjskiej Igiorem Morgulowem. Obie strony wymieniły poglądy na temat obecnej sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Strona amerykańska wyszła z propozycją utrzymania komunikacji między Waszyngtonem i Moskwą w celu zintegrowanego rozwiązania problemów subregionu.

15 listopada: ambasador Białorusi wziął udział w międzynarodowym forum Global ICT Leadership w Seulu. Ambasador Andrei Popkow oraz wiceminister komunikacji i informatyzacji Białorusi Dmitri Szedko uczestniczyli w międzynarodowym forum poświęconym technologii informacyjno-komunikacyjnej, które zostało zorganizowane przez Ministerstwo Nauki i Technologii Informacyjnej Republiki Korei. W przemówieniu inauguracyjnym ambasador Popkow zwrócił uwagę na znaczenie cyfrowej transformacji gospodarki w dobie czwartej rewolucji przemysłowej oraz przedstawił środki prawne i strategiczne podjęte w tym celu na Białorusi. Białoruscy dyplomaci spotkali się także z prezydentem Koreańskiej Sieci Handlowej (KTNET) Kim Yong-hwanem oraz zapoznali się z elektronicznym systemem transakcyjnym wykorzystywanym w Korei Południowej. Następnie dyplomaci spotkali się z szefem Narodowej Agencji ds. Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Republiki Korei (NIA) Moon Yong-sikiem. Obie strony omówiły aktualny stan realizacji projektów w ramach Białorusko-Koreańskiego Centrum Współpracy w dziedzinie technologii informatycznych (Centrum działa w Mińsku od marca 2017 roku). Innym tematem spotkania były perspektywy rozszerzenia współpracy o nowe projekty.

15 listopada: rosyjska siedziba Hyundai Motors została odwiedzona przez ambasadora Republiki Korei. Ambasador Korei Południowej w Rosji Woo Yoon-keun spotkał się z menadżerem generalnym moskiewskiego oddziału Hyundai Motors Lee Young-taekiem. Obie strony omówiły możliwości współpracy między rosyjskim a południowokoreańskim przemysłem motoryzacyjnym.

16 listopada: możliwości współpracy międzyuczelnianej zostały omówione przez Koreę Południową i Ukrainę. Ambasador Korei Południowej na Ukrainie Lee Yang-gu spotkał się z rektorem Państwowego Uniwersytetu Technicznego w Żytomierzu Wiktoorem Ewdokimowem. Obie strony omówiły możliwości ustanowienia bilateralnych relacji między uczelnią a instytucjami edukacyjnym w Korei Południowej. Tego samego dnia ambasador Lee Yang-gu uczestniczył także w ceremonii otwarcia specjalności taekwondo w Instytucie Wojskowym w Żytomierzu. W uroczystości wzięli udział także przedstawiciele Ministerstwa Obrony Ukrainy, Rady Miejskiej Żytomierza oraz administracji obwodu żytomierskiego. Ambasador Lee Yang-gu wyraził nadzieję, że możliwość poznania koreańskiej sztuki walki przez studentów umocni przyjazne stosunki między obydwojma państwami.

16 listopada: rozwój sytuacji na Półwyspie Koreańskim został omówiony przez Rosję i Koreę Południową. Ambasador Rosji Andrei Kulik odbył spotkania z przewodniczącym Komitetu Zgromadzenia Narodowego ds. Zjednoczenia i Relacji Międzynarodowych Kang Sok-ho oraz posłem rządzącej Demokratycznej Partii Korei

Son Yong-gilem. Spotkania miały na celu omówienie obecnej sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Obie strony wymieniły także poglądy na temat dalszego rozwoju współpracy rosyjsko-południowokoreańskiej w sferze politycznej, gospodarczej i humanitarnej.

16-20 listopada: Rosja i KRLD wyraziły zainteresowanie intensyfikacją współpracy między organizacjami młodzieżowymi. Rosyjska delegacja, na czele której stanął przewodniczący Federalnej Agencji ds. Młodzieży Aleksander Bugajew została zaproszona przez Pjongjang. Delegacja spotkała się z wiceprzewodniczącym Prezydium Najwyższego Zgromadzenia Ludowego Kim Yong-de, a także sekretarzem Centralnego Komitetu Młodzieżowego Pak Chol-minem. Obie strony omówiły możliwości intensyfikacji wymiany delegacji oraz dalszego rozwoju współpracy między organizacjami młodzieżowymi obu krajów.

17 listopada: na Białorusi przedstawiono doświadczenia z wyjazdów do Korei Południowej. Ambasada Republiki Korei na Białorusi zorganizowała wydarzenie K-stories: Live Talk, podczas którego zaproszeni goście podzielili się doświadczeniami z wyjazdów do Korei Południowej. Wydarzenie zgromadziło liczną publiczność. W części pierwszej ambasador Republiki Korei Kim Yong-ho, reprezentant wschodnioeuropejskiego oddziału koreańskiej firmy SK hynix Sergiej Musin oraz wykładowca Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego Askari Sohrab poruszyli tematy południowokoreańskiej polityki, gospodarki, edukacji oraz przemysłu IT. Pozostałe panele dotyczyły sportu oraz kultury. Wydarzenie miało na celu promocję wyjazdów do Korei Południowej.

20 listopada: Ministerstwo ds. Zjednoczenia zorganizowało spotkanie dla rosyjskich ekspertów w dziedzinie stosunków międzynarodowych. Młodzi eksperci z Rosji, odbywający wizytę studyjną w Republice Korei, zostali zaproszeni przez Ministerstwo ds. Zjednoczenia. Przedstawiciele ministerstwa przedstawili obecny stan polityki Korei Południowej względem KRLD oraz perspektywy zjednoczenia. Omówiono także przeszkody dla współpracy międzykoreańskiej. Następnie rosyjska delegacja odwiedziła Instytut Spraw Zagranicznych i Bezpieczeństwa Narodowego oraz centrum analityczne Koreańskiej Narodowej Akademii Dyplomatycznej. Podczas spotkań obie strony omówiły perspektywy rozwoju stosunków rosyjsko-koreańskich.

21 listopada: współpraca międzyregionalna została omówiona przez Koreę Południową i Zabajkale w Rosji. Ambasador Korei Południowej w Rosji Woo Yoon-keun spotkał się z gubernatorem Zabajkala Aleksandrem Osipowem. Obie strony

dyskutowały na temat sytuacji gospodarczej w regionie oraz omówiły możliwości nawiązania współpracy regionalnej z południowokoreańskimi firmami.

22 listopada: rozwój współpracy na płaszczyźnie przemysłu farmaceutycznego i medycznego został omówiony przez Białoruś i Koreę Południową. Ambasador Białorusi w Korei Południowej Andrei Popkow wziął udział w ceremonii wręczenia nagród Song Eum Medical & Pharmaceutical Award w Seulu. Podczas ceremonii wyróżniony nagrodą został jeden z największych koncernów farmaceutycznych na Białorusi firma Belpharm. Ambasador Popkow w przemówieniu odnotował perspektywy rozwoju współpracy między obydwojma państwami w obszarze przemysłu farmaceutycznego, czego przykładem jest udana implementacja projektów między Belpharm i Dongsung Pharmaceutical. Podczas wydarzenia białoruski dyplomata uczestniczył w szeregu spotkań z przedstawicielami południowokoreańskich instytucji medycznych, firm farmaceutycznych oraz uczelni, aby omówić możliwości ustanowienia współpracy z partnerami z Białorusi.

22 listopada: współpraca KRLD i Rosji w kontekście dialogu ze Stanami Zjednoczonymi została omówiona w Pjongjangu. Ambasador Rosji w Korei Północnej Aleksander Matsegora oraz dyrektor Rosyjskiego Centrum Energetyki i Bezpieczeństwa Anton Khlopkow spotkał się z wiceministrem spraw zagranicznych KRLD Choi Son-hee. Obie strony dokonały oceny sytuacji na Półwyspie Koreańskim oraz omówiły współpracę w kontekście dialogu na linii Pjongjang-Waszyngton. Dyplomaci zgodzili się, że istniejące problemy należy rozwiązywać w „stopniowy i zsynchronizowany” sposób.

23 listopada: ukraińskie i południowokoreańskie uczelnie wyraziły zainteresowanie współpracą w zakresie nowych technologii. Narodowy Uniwersytet Techniczny Ukrainy Politechnika Kijowska przyjęła delegację południowokoreańskiej uczelni państwowej Uniwersytetu Gyeongsang. W spotkaniu uczestniczył także ambasador Republiki Korei Lee Yang-gu. Uczestnicy spotkania omówili kwestie związane ze współpracą w dziedzinie nowych materiałów, nanotechnologii, inteligentnych technologii oraz IT. Zgodzono się przygotować umowę, na mocy której zostaną uregulowane kwestie współpracy oraz zostanie wskazany kierunek dalszego jej rozwoju.

23 listopada: Seul wyraził zainteresowanie przyspieszeniem negocjacji dotyczących umowy o wolnym handlu z Moskwą. Ambasador Korei Południowej w Moskwie Woo Yoon-keun oświadczył, że Seul planuje rozpocząć intensywne negocjacje w sprawie implementacji umowy o wolnym handlu. Odpowiednie dokumenty już są opracowywane przez południowokoreańskie Zgromadzenie

Narodowe. Wspólne oświadczenie w sprawie umowy o wolnym handlu zostało podpisane przez prezydentów Władimira Putina i Moon Jae-ina w czerwcu tego roku.

26 listopada: w Seulu odbyło się rosyjsko-koreańskie spotkanie w sprawie zapewnienia pokoju i dobrobytu w regionie. Centrum Studiów Eurazjatyckich i Azji Środkowej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Instytut Studiów nad Rosją, Europą Wschodnią i Eurazją zorganizowało spotkanie eksperckie „Pokój i dobrobyt Półwyspu Koreańskiego i Azji Północno-Wschodniej oraz współpraca koreańsko-rosyjska”. Konsultacje miały na celu poszukiwanie możliwości współpracy między Koreą i Rosją w kontekście szybko zmieniającej się sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Ponadto eksperci przeanalizowali relacje pomiędzy konkretnymi państwami w regionie oraz Stanami Zjednoczonym i ich wpływ na bezpieczeństwo i dobrobyt w Azji Północno-Wschodniej. W kwestii relacji między Seulem i Moskwą dyskutowano na temat sukcesów i porażek oraz możliwości dalszej współpracy politycznej i gospodarczej.

27 listopada: Ukraina i Korea Południowa wyraziły zainteresowanie realizacją wspólnych projektów w zakresie energii odnawialnej. Uczestnicy Ukraińsko-Koreańskiego Forum Energetycznego, zainicjowanego przez Ambasadę Republiki Korei, omówili możliwe sposoby współpracy między środowiskami biznesowymi działającymi w sektorach związanych z energetyką. Organizacja forum była kontynuacją inicjatywy rozpoczętej przez wizytę delegacji ukraińskiej pod przewodnictwem ministra rozwoju gospodarczego i handlu Stepana Kubiwa, która wiosną tego roku odwiedziła Seul. Obie strony wyraziły zainteresowanie zwiększeniem wykorzystania energii odnawialnej, w celu zmniejszenia zależności energetycznej od innych państw. Ukraina wyraziła przekonanie, że wymiana wiedzy i realizacja wspólnych działań przyniosą obopólne korzyści. Kijów jest szczególnie zainteresowany pozyskaniem doświadczenia w zakresie przetwarzania odpadów na energię. Ukraińska Państwowa Agencja ds. Efektywności i Oszczędzania Energii oświadczyła, że podstawą nowej ustawy energetycznej ma być właśnie wykorzystanie metody utylizacji odpadów.

28 listopada: Rosja promowała Petersburg w Seulu. Petersburski Komitet ds. Rozwoju Turystyki zorganizował w Seulu wydarzenie, podczas którego zaprezentowano potencjał turystyczny tego miasta. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele rosyjskiej ambasady w Korei Południowej oraz biznesmeni, w tym reprezentanci koreańskich linii lotniczych Korean Air. Wiodące biura podróży oraz przedstawiciele rosyjskich linii lotniczych zaprezentowali swoje usługi oraz możliwości nawiązania współpracy. Wydarzeniu towarzyszyły także spotkania biznesowe.

28 listopada: Ukraina i Korea Południowa wyraziły zainteresowanie stworzeniem warunków współpracy małych i średnich przedsiębiorstw.

Wiceprezydent Izby Przemysłowo-Handlowej Ukrainy Wołodmyr Kolyadenko spotkał się z przedstawicielem handlowym Wydziału Handlowego Ambasady Republiki Korei na Ukrainie Chae Seung-wanem. Podczas spotkania Wołodmyr Kolyadenko przedstawił raport dotyczący głównych obszarów współpracy międzynarodowej, osiągnięć ukraińskich firm informatycznych czy wyników pierwszego Forum Innowacji. Strona południowokoreańska również wskazała obszary, które szczególnie interesują koreańskie firmy i inwestorów: telekomunikacja, medycyna i recykling odpadów. Obie strony omówiły także możliwości rozwoju i budowania relacji biznesowych między małymi i średnimi przedsiębiorstwami.

28 listopada: delegacja Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego została zaproszona przez Pjongjang.

Z okazji 70. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między KRLD a Rosją delegacja Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego odwiedziła Pjongjang. Na czele delegacji stanął przewodniczący Wydziału Zewnętrznych Stosunków Cerkiewnych Patriarchatu Moskiewskiego biskup Hilarion. Oprócz uczestnictwa w spotkaniach o charakterze religijnym, rosyjska delegacja została przyjęta przez wiceprzewodniczącego Prezydium Najwyższego Zgromadzenia Ludowego KRLD Kim Yong-de oraz wiceministra spraw zagranicznych Im Chong-ila. Obie strony omówiły możliwości intensyfikacji współpracy między Rosyjskim Kościołem Prawosławnym a Komitetem Prawosławnym KRLD w celu „duchowego zbliżenia obu narodów”.

KOMENTARZ

1. Rosja i Japonia zamierzają stworzyć nowe ramy dla negocjacji w sprawie traktatu pokojowego. Ostatnie miesiące okazały się przełomowe dla relacji między Rosją a Japonią. We wrześniu Władimir Putin zaproponował zawarcie traktatu „bez żadnych warunków wstępnych”. Propozycja ta została początkowo odrzucona przez Tokio, które postulowało w pierwszej kolejności rozwiązanie kwestii spornych wysp. Jednak w listopadzie rząd japoński ogłosił, że zamierza przyspieszyć negocjacje z Moskwą. Podczas dwóch spotkań premiera Abe Shinzo i prezydenta Władimira Putina (w Singapurze i Argentynie) zgodzono się wykorzystać podpisaną w 1956 roku deklarację pomiędzy Japonią a ZSRR jako bazę dla traktatu pokojowego. Ustalono także nowe ramy negocjacji w tej sprawie. Wiceministrowie spraw zagranicznych Mori Takeo oraz Igor Morgulow zostali mianowani specjalnymi przedstawicielami premiera Abe i prezydenta Putina. Negocjacje będą opierać się na

bliskiej współpracy wiceministrów, a nie jak do tej pory częstych szczytach Abe-Putin przy okazji różnych wydarzeń międzynarodowych. Ogólne ramy prac wiceministrów mają być wytyczone przez ministrów spraw zagranicznych Kono Taro i Siergieja Ławrowa. Nie oznacza to, że przywódcy obu państw zaprzestaną spotkań: premier Abe już zapowiedział, że na początku przyszłego roku spotka się z prezydentem Putinem w Rosji, aby „położyć kres sporowi terytorialnemu poprzez traktat pokojowy”. Zgodnie z art. 9 wspólnej deklaracji z 1956 roku po podpisaniu traktatu pokojowego Rosja powinna przekazać dwie wyspy (Szykotan i Habomai) Japonii. Japoński plan zakłada, że po odzyskaniu kontroli nad tymi dwoma wyspami po zawarciu traktatu pokojowego, obie strony będą kontynuowały negocjacje w sprawie losu dwóch pozostałych spornych wysp (Iturup i Kunaszyr). Premier Abe oczekuje, że Moskwa i Tokio osiągną porozumienie ramowe do czerwca 2019 roku, kiedy prezydent Putin odwiedzi szczyt G20 w Japonii.

Zaskakująca zmiana polityki strony japońskiej rzeczywiście może przynieść zakończenie sporu terytorialnego pod warunkiem, że Tokio zgodzi się na pozostawienie dwóch większych wysp pod rządami Rosji. Moskwa uznaje prawomocność wspólnej deklaracji z 1956 roku jako dokumentu, który stworzył podstawę normalizacji relacji między obiema stronami. Różnice między Japonią i Rosją zaczynają się w momencie interpretacji Artykułu 9. Dla Moskwy przekazanie mniejszych wysp w wyniku podpisania traktatu pokojowego jest ostatecznym rozwiązaniem sporu terytorialnego. Tokio natomiast postrzega to rozwiązanie jako etap pośredni, po którym powinny nastąpić negocjacje w sprawie wysp Iturup i Kunaszyr. Co więcej, Artykuł 9. wskazuje jedynie na przedłużenie terytorium Japonii o wyspy Szykotan i Habomai, natomiast nie określa warunków ich przekazania. Oznacza to, że już sam transfer wysp wymaga szczegółowych konsultacji nie tylko na poziomie ministerialnym, ale przede wszystkim sądowym. Jedną z kwestii, które wymagają rozpatrzenia jest chociażby los prawie czterech tysięcy mieszkańców wyspy Szykotan: czy zostaną relokowani do Rosji? Jak zmienią się warunki życia i przepisy prawne po wprowadzeniu japońskiej kontroli administracyjnej?

Co więcej, kwestia rozwiązania sporu terytorialnego wiąże się nie tylko z relacjami między Rosją a Japonią, ale także z polityką wewnętrzną. Zarówno prezydent Putin jak i premier Abe dążą do rozwiązania sporu granicznego. Jednak w Rosji przekazanie dwóch mniejszych wysp Japonii zostałoby odebrane jako porażka: większość Rosjan nadal sprzeciwia się kompromisowi, w wyniku którego traktat pokojowy zostałby podpisany w zamian za przekazanie kontroli nad dwoma z czterech spornych wysp. Dla Japończyków zgoda na przyłączenie jedynie dwóch

mniejszych wysp oznaczałyby, że po kilkudziesięciu latach starań nie udało się odzyskać ponad 90% „Terytoriów Północnych”.

Ostateczne rozwiązanie sporu terytorialnego mogłoby paradoksalnie wpłynąć na osłabienie relacji japońsko-rosyjskich. Japonia jako sojusznik Stanów Zjednoczonych nie musiałaby dłużej prowadzić łagodnej polityki wobec Rosji w obawie o wpływ na rozwój negocjacji terytorialnych. W związku z tym Rosja obawia się, że utraci narzędzie nacisku wobec Tokio.

Choć obie strony zadeklarowały chęć przyspieszenia negocjacji w sprawie traktatu pokojowego poprzez wykorzystanie deklaracji z 1956 roku, jest mało prawdopodobne, że proces konsultacji zostanie zakończony w przyszłym roku. Każda ze stron inaczej interpretuje postanowienia deklaracji, a sam przebieg negocjacji w dużej mierze będzie zależeć nie tylko od przywódców obu państw, ale także od sytuacji międzynarodowej i wewnętrznej.

2. Korea Południowa i Rosja wyraziła zainteresowanie współpracą na rzecz rozwoju dobrobytu w regionie. W przeciągu ostatniego roku rząd południowokoreański promował dwie inicjatywy gospodarcze: Nową Politykę Północną oraz Nową Politykę Południową. Mają one na celu rozwój współpracy gospodarczej Republiki Korei z innymi partnerami niż tradycyjni sojusznicy jak Stany Zjednoczone. W polityce tej istotne miejsce zajmuje Rosja, czego dowodem jest przyspieszenie prac nad wdrażaniem umowy o wolnym handlu. Jednak współpraca między Moskwą a Seulem nie musi ograniczać się do stosunków dwustronnych: zawiera ona w sobie ogromny potencjał dla zwiększenia dobrobytu oraz stabilności w regionie. Moskwa ma możliwości zostania nie tylko partnerem gospodarczym Seulu, ale całego Półwyspu Koreańskiego. Jednym z obiecujących wspólnych projektów jest utworzenie kolei transkoreańskiej i połączenie jej z koleją transsyberyjską. W tym miesiącu Korea Południowa uzyskała zgodę Rady Bezpieczeństwa ONZ na rozpoczęcie inspekcji połączeń kolejowych w KRLD. Budowa kolei transkoreańskiej może stworzyć wiele możliwości rozwoju gospodarczego w obszarze handlu czy turystyki, ale także poprzez połączenie z kolejami transsyberyjskimi otworzyć dostęp do rynków w regionie Eurazji. Dla Rosji inną atrakcyjną inicjatywą jest budowa rurociągów z gazem poprzez terytorium KRLD, który dostarczałby gaz nie tylko na Półwysep Koreański, ale także do Japonii czy Chin. Co więcej, współpraca gospodarcza Moskwy i Seulu nie powinna osłabić sojuszu Korei Południowej ze Stanami Zjednoczonymi pod warunkiem utrzymania bliskich relacji politycznych między administracjami Moon Jae-ina i Donalda Trumpa.

3. Białoruś wyraziła zainteresowanie współpracą z Koreą Południową w zakresie cyfrowej transformacji gospodarki. Białoruś poszukuje partnerów,

których doświadczenie przyspieszyłoby proces wprowadzania reform zgodnych z czwartą rewolucją przemysłową. Korea Południowa jest dla Białorusi atrakcyjnym partnerem. Współpracy między obydwoma państwami w obszarze nowych technologii służy Centrum Współpracy w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, które zostało utworzone w Mińsku w 2017 roku. Organizacja ta ma za zadanie koordynować bilateralną współpracę, a także zapewniać wsparcie techniczne i konsultacje dla rozwoju sektora IT na Białorusi. Mające miejsce w tym miesiącu spotkania ambasadora Białorusi Andreja Popkowa oraz wiceministra komunikacji i informatyzacji Białorusi Dmitriego Szedki z kierownictwem takich organizacji jak Koreańska Sieć Handlowa (KTNET) oraz Narodowa Agencja ds. Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (NIA) wskazują, że obie strony są zainteresowane dalszym rozwojem współpracy w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – listopad 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl